

Национални планове за енергетика и климат (НПЕК)

Как да разбираме законодателството и концепцията за платформите за диалог

NECPlatform

www.energy-cities.eu/life-necplatform
#NECPlatform

Законодателство

Регламент относно управлението на Енергийния съюз

Регламентът относно управлението на енергийния съюз предефинира как Европейският съюз (ЕС) и неговите държави членки (ДЧ) планират и изпълняват целите на ЕС в областта на енергетиката и климата. Той също така създаде механизъм за управление, който следва да гарантира, че ЕС спазва ангажимента си по Парижкото споразумение.

Рамката за управление на Енергийния съюз ще позволи на ЕС да проследява напредъка на държавите членки в изпълнението на 5-те стълба на стратегията за Енергийния съюз: (1) декарбонизация, (2) енергийна ефективност, (3) енергийна сигурност, (4) вътрешен пазар и (5) изследвания и иновации.

Член 11

Съгласно член 11 от регламента относно управлението на енергийния съюз и действията в областта на климата, ЕС подчертава, че държавите членки трябва да установят многостепенен диалог по въпросите на климата и енергетиката, за да постигнат преход към чиста енергия и Европейската Зелена сделка.

В рамките на тези диалози местните и регионалните власти, организациите на гражданското общество, предприятията, инвеститорите, заинтересовани страни и обществеността имат възможност да се ангажират и да обсъдят различните сценарии за национални и климатични политики в краткосрочен и дългосрочен план и да прегледат постигнатия напредък по интегрирания НПЕК.

NECPs

НПЕК

Съгласно този регламент от всички държави-членки се изисква да разработят национални енергийни и климатични планове (НПЕК), обхващащи периода от 2021 г. до 2030 г. Тези планове са представени през 2020 г. и ще бъдат актуализирани през 2023 г. (проект) и 2024 г. (окончателна версия). НПЕК са ключов стълб за постигане на целите на ЕС за климата до 2030 г. и за придвижване напред към прилагането на Зелената сделка на ЕС и целта за климатична неутралност до 2050 г. Изпълнението на Зелената сделка зависи не само от Енергийния съюз, но и от широк набор от политически процеси и законодателни процедури на различна равнища: ЕС (като пакет "Подготвени за цел 55"), национално (като дългосрочни стратегии за обновяване и национални планове за възстановяване и устойчивост) и местно (като планове за действие за устойчива енергия и климат), които са взаимозависими. Постигането на неутрален по отношение на климата ЕС предполага сложни управленски механизми поради множеството участници и многостепенните измерения на предизвикателството.

Оценка на финалните НПЕК, представени през 2020

В оценката си на окончателните НПЕК, представени от държавите членки на ЕС, ЕК признава, че не е осезаема ролята на отделните йерархични нива в представените национални планове. В своя анализ на НПЕК Energy Cities установи, че повечето държави от ЕС **не успяват да използват ключовата роля на градовете и да видят ролята на местните власти в процеса на планиране с подхода "от горе надолу"**.

Местните власти се споменават най-вече заради нуждата им от по-висок и финансов капацитет и ключовата им роля в прилагането на националните закони и програми. Освен това държавите-членки най-често пренебрегнаха член 11 относно многостепенния диалог в областта на енергетиката и климата. ЕК препоръча почти всички държави-членки да започнат да използват многостепенния диалог за енергетиката и климата за своите НПЕК.

Насоки за изготвянето на предстоящата актуализация на НПЕК

В най-новите Насоки към държавите членки за актуализациите на техните НПЕК, публикувани през декември 2022 г., Европейската комисия подчертава необходимостта от предоставяне на платформа „за обсъждане със заинтересованите страни на различните сценарии, предвидени за политиките в областта на енергетиката и климата и постигането на климатична неутралност на ЕС - цел, заложенa в Закона за климата“, споменавайки проекта NECPlatform.

Платформи за диалог

Многостепенно управление

Вместо подхода "от горе надолу", при който националните представители изготвят и решават политики, които регионалните и местни участници трябва да приемат, многостепенното управление (МУ) се основава на:

- ▶ **Вертикална интеграция** за подобряване на решенията на по-високо ниво и привеждането им в съответствие с поднационалните нужди;
- ▶ **Хоризонтална интеграция:** ангажиране на участници на едно и също ниво, за осигуряване на синергии и избягване на припокриване.

МУ изисква не само институционални договорености (платформи за диалог), но и споделяне на информация и изграждане на капацитет на всички нива на управление. Необходимо е националното ниво да осигури нужната информация, ресурси и инструменти, които конкретно укрепват действията на местните участници.

Чрез този проект ще бъде подпомогната вертикалната и хоризонталната интеграция на различни етапи от политиките за климата на европейско, национално и местно ниво с помощта на:

Планиране: приемане на координирани и хармонизирани енергийни и климатични цели и приоритети, като се вземат предвид местните и регионални нужди за насърчаване на споделената собственост;

Имплементиране: координирано и комбинирано изпълнение на действия, свързани с енергията и климата, от страна на ЕС, национални, регионални и местни органи, за да се увеличи максимално тяхното въздействие и да се осигурят синергии;

Мониторинг: резултатите и поуките, извлечени от местните и регионалните власти, се улавят, споделят и интегрират в текущото вземане на решения и предстоящото преразглеждане на националните политики (напр. националните правителства трябва да използват добрите практики от местните власти, като идентифицират, разпространяват и насърчават тяхното възпроизвеждане, когато е възможно).

Платформи за диалог по въпросите на климата и енергията

Платформите за диалог по въпросите за климата, които ще бъдат осъществени в 6 фокус страни - **ще съберат широк кръг от участници** - вариращи от различни административни нива (напр. местно, регионално) до други заинтересовани страни (напр. промишленост, финанси, гражданско общество), които вече са или трябва да бъдат включени в политическия цикъл на НПЕК.

Мисията на платформата е да установи и засили диалога между съответните национални министерства, по-ниски нива на администрация (включително местни власти), национални и/или местни и регионални енергийни и екологични агенции и представители на гражданското общество и други заинтересовани страни.

Целта е да се улесни вертикалната и хоризонталната интеграция на политиките в областта на енергетиката и климата и да се помогне на държавите-членки да спазват член 11 от Регламента за управление, което води до амбициозни актуализирани НПЕК.

Платформата също така ще подпомогне обмяна на информация и развитието на капацитета между съответните заинтересовани страни, за да се осигури координация и взаимодействие между различните нива.

Платформите ще се ръководят от национални партньори по проекта в сътрудничество с министерството, отговарящо за НПЕК във всяка участваща страна. След края на проекта министерствата, отговарящи за НПЕК, ще станат действително водещи на платформите.

[Вижте тук](#) как платформите за диалог са внедрени във всяка от 6те страни